

Opinion för kärnvapen

Den senaste opinionsundersökningen i kärnvapenfrågan, anordnad av beredskapsnämnden för psykologiskt försvar, har givit betydelsefulla och i stort sett från vår synpunkt glädjande resultat. Undersökningen utfördes för omkring en månad sedan inom ett område där liknande undersökningar tidigare ägt rum 1957 och 1958. Man kan naturligtvis inte vara säker på att de förskjutningar i opinionen som härvid konstaterats gäller hela landet i samma grad som det undersökta området, men man kan lugnt utgå från att den mycket starka tendens till en ändrad hållning som här redovisas är representativ för opinionens utvecklingslinje. Vad som framför allt kommit fram är att det positiva ställningstagandet till atomvapen blivit vida starkare än förr, medan den negativa ståndpunkten förlorat i vikt och de som är tveksamma eller inte alls svarar på den framställda frågan sjunkit i antal. Vidare, och detta är viktigt, har det klarlagts att ett starkt sammanhang finns mellan försvarsvilja och kravet på svenskt anskaffande av atomvapen; får vi atomvapen blir försvarsviljan förstärkt, endast om vi saknar atomvapen blir känslan av att ett försvar är meningslöst en faktor av vikt.

På den första frågan — "Anser ni Sverige bör skaffa sig atomvapen?" — svarar vid marsundersökningen inte mindre än 57 procent av de tillfrågade ja, medan motsvarande antal vid föregående tillfällen varit 40 och 42 procent. De som svarar nej är nu blott 27 procent mot tidigare 32 och 38 procent. Detta tyder på att ungefär två tredjedelar av dem som har någon uppfattning i frågan är anhängare av atomvapen för Sveriges del. De osäkra och de som inte svarar har sjunkit till 16 procent mot tidigare 28 och 20 procent.

De två övriga frågorna gäller om väpnat motstånd bör göras för det fall angräparn hotar med atombomber, dels utan angivande av om vi själva har sådana vapen, dels om det förutsättes att vi har tillgång till dessa vapen. I första fallet anser visserligen en klar majoritet att vi skall försvara oss, men uppgifterna tyder på en starkt stegrad defaitism inför detta alternativ. 54 procent svarar nämligen att vi även i ett sådant fall skall försvara oss, men motsvarande siffra var år 1957 77 procent och år 1958 59 procent. Antalet som i detta fall anser att vi inte bör göra väpnat motstånd har stigit till 22 procent mot respektive 12 och 21 procent vid föregående tillfällen.

Det andra alternativet, om vi skall försvara oss därest vi själva äger atomvapen, har inte någon motsvarighet vid före-

gående undersökningar. Svaren vid marsundersökningen visar emellertid att i detta fall försvarsviljan är överväldigande stark. Inte mindre än 76 procent förklarar nämligen att vi i en sådan situation skall försvara oss, medan blott 10 procent svarar nej; 14 procent är tveksamma eller svarar inte. En betydande del av folket torde sålunda vara av den uppfattningen att vi så att säga i princip bör försvara oss vid angrepp, men att ett sådant försvar är lönlöst om vi inte har tillgång till moderna vapen. Detta visar hur farligt ett uppskov med beslut om anskaffande av atomvapen för Sveriges del är för det svenska folkets hållning till försvaret.

Särskilt från regeringshåll har man sökt komma från detta problem genom ett resonemang som inte kan betecknas som annat än en taktisk fint. Det sägs att de som framhåller nödvändigheten av svenska atomvapen, som anser att vårt försvar är svagt utan dylika vapen, sprider defaitism bland folket, och man försöker på detta sätt sätta munkavle på dem som anser en förstärkning av det svenska försvaret med moderna vapen ofrånkomlig. Ett sådant resonemang vore befogat om de som förde det med gott samvete kunde säga att det konventionella svenska försvaret är starkt, att det är ett efter våra förhållanden tillräckligt försvar. Men det kan de inte; ett sådant påstående vore alltför genomskinligt i sin orimlighet. Tvärtom brukar de som i dylika ordalag klagat över propagandan för svenska atomvapen samtidigt tala om att detta vapen är så ohyggligt att vi av detta skäl måste tveka att anskaffa det. För var och en som tänker över saken måste det emellertid stå klart att ett ohyggligt vapen är det samma som ett i hög grad verksamt vapen och att beto-

trandandet av atombombernas fruktansvärda verkningar måste leda till slutsatsen att vårt försvar är otillräckligt, ja, ytterligt svagt, om vi tvingas att med endast konventionella medel värja oss mot en med kärnvapen utrustad angräparn. Denna enkla slutsats, som man på regeringshåll och även inom andra grupper skyggar för, dras uppenbarligen av allt flera människor utanför politikens taktiska spel. För dem står det klart att svenska soldater inte med otillräckliga vapen bör ställas mot en fiende som har tillgång till moderna vapen, att vi, om vi skall ha ett försvar, måste göra det så effektivt som möjligt. Endast ett sådant försvar kan fylla den uppgift som vi hoppas skall bli den enda som behöver fyllas, nämligen att avskräcka från angrepp och därigenom trygga freden.

16/4

Elefantsymbolik

ROMAIN GARY, 45 år, under kriget officer i de Gaulles tjänst och sedan fransk diplomat, vann för ett par år sedan Goncourtpriset och internationell berömmelse genom den även till svenska översatta romanen "Himlens rötter". Huvudfiguren i romanen var den afrikanska elefanten, hotad av utrotning, en symbol för något ovärderligt som höll på att gå under. Vad det ovärderliga var —

Romain Gary.

primitivism, vitalitet, religion — kunde inte så lätt observeras; även som symbol var elefanten grå och suddig i sin väldighet. Men boken innehöll lysande partier, och även den som inte visste vad elefanten föreställde tjuasades av den smärta och längtan som uppbar hyllningen åt den hotade storheten.

Nu har Gary efter en förut på franska publicerad skiss författat en roman, utgiven endast på engelska, av åtminstone ylitligt sett helt annan typ. *Lady L.* (Simon and Schuster, 3.50 dollar) skildrar en engelsk världsdama, tongivande inom den högsta societeten, skön, intelligent, bildad och subtil. Därför befines hon börjat sin bana som prostituerad vid späd ålder i Paris; efter att några år ha varit lockbete i ett anarkistiskt gäng och älskarinna till gängets ledare har hon gift sig med en engelsk hertig och snabbt gjort en elegant karriär. Dessa avslöjanden görs i samband med en beskrivning av lady L:s ättärsdag, som slutar med att hon för en nära vän, England poeta laureatus, förevisar skelettet av den anarkistiske älskare som hon mördat 50 år tidigare. Man misstänker även i detta fall något slags elefantromantik; lady L. är det storslagna, passionerade, ensamt och hårt kämpande som utplånas av vår moderna kultur. Men de tendenser till grölig sentimentalitet och flott prat utan täckning som finns redan i "Himlens rötter" blir här överväldigande. Symboliken (om den nu finns) drunknar i en blandning av kolportage och misslyckad satir. En så alltigenom dålig bok kan inte gärna vara skri-

ven av en stor författare.

HERBERT TINGSTEN